

Plein 15

Adres	Plein 15
Postcode	2242 KC
Kadastraal nummer	WSN01.H .00236.G.0000
Naam	Nvt
Beschermd gezicht	Ja
Aantal onderdelen behorend tot het beschermde monument	1
Benoeming onderdelen complex	Woonhuis
Oorspronkelijke functie	Wonen
Datering/Bouwjaar	17 ^{de} -eeuwse oorsprong

Omvang bescherming

De bescherming betreft het WOONHUIS op Plein 15.

Het interieur maakt wat betreft de oorspronkelijke structuur en de constructieve onderdelen onderdeel uit van de bescherming. Voorts zijn de genoemde aspecten in de beschrijving van belang.

De muur aan de linkerkant en de schuur direct aan en achter de berging van Plein 15 zijn van rijkswege beschermd als onderdeel van het rijksmonument Schoolstraat 2.

Inleiding

Het woonhuis, dat uit de 17de eeuw stamt, maakt onderdeel uit van de historische bebouwing van het Plein te Wassenaar.

Uit de archieven komt naar voren dat het pand als woonhuis lang en tot 1896 in eigendom is geweest

van diverse leden van de familie Mansvelt. In 1922 is het woonpand gewijzigd in een winkelhuis. In 1935 werd het pand verkocht door Aafje Kant, de weduwe van kleermaker Boelhouwers en aangekocht door de Nederlands Hervormde Diaconie te Wassenaar.

Stedenbouwkundige aspecten

De kern van het dorp Wassenaar wordt gevormd door het driehoekige plein, genaamd Plein. Hier concentreert zich de oudste bebouwing van het dorp, met aan de westzijde de dorpskerk en aan de zuidzijde het baljuwhuis. Het Plein bevindt zich binnen de contouren van het sinds 1967 beschermde dorpsgezicht en bovendien binnen de contouren van het sinds 2008 beschermd gezicht ‘landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg’. Aan het Plein komen de Langstraat, Gang, Duinrellweg, Schoolstraat en Berkheistraat uit, die alle onderdeel uitmaken van het historische wegenpatroon van het centrum. Aan het Plein liggen enkele belangrijke rijksmonumenten zoals de N.H. Dorpskerk (Plein 3), het Baljuwhuis inclusief koetshuis, stalgebouw en met inbegrip van de tuinmuren (Plein 1), de Dorpspomp en het voormalige Rode Kruisgebouw dat als school gebouwd is en waar later de Openbare Bibliotheek in is gevestigd (Plein 2). Ook Plein 12 en 12a, woonhuizen, en Plein 19 / Langstraat 1, een winkel-woonhuis, zijn van Rijkswegen beschermd. Als gemeentelijk monument zijn de huisnummers Plein 17; 17a en 18 beschermd, waar het voormalige Regthuys onderdeel van uitmaakt.

Plein 15 maakt onderdeel uit van de aaneengesloten, oostelijke gevelwand van het plein, waarvan ook het Regthuys onderdeel is. Het pand staat haaks ten opzichte van het plein. Het is rechts belendend met het gemeentelijke monument Plein 17 en links vrijstaand. Het pand sluit links aan op het perceel van het rijksmonument Schoolstraat 2. De tuinmuur en de hekje, die beide aansluiten op de gevels van Plein 15, behoren bij Schoolstraat 2. De berging is belendend en deels met gemene muren opgetrokken met de als rijksmonument beschermde schuur erachter, eveneens behorend tot Schoolstraat 2.

Het pand ligt tegenover Plein 14, dat op de hoek Schoolstraat-Plein-Berkheistraat ligt.

Architectonische beschrijving

Het pand is vanuit een L-vormige plattegrond opgetrokken in één bouwlaag met samengestelde kap. Het dak bestaat uit een samengesteld dak met aan de voorzijde een schilddak, dwars ten opzichte van het Plein en met haaks daarop een zadeldak. In de oksel van dit L-vormig volume bevindt zich een uitbouw van één bouwlaag onder lessenaarsdak (huidige keuken). Deze uitbouw loopt door achter het pand Plein 17. Het dak is overwegend gedekt met gesmoorde oud-Hollandse pannen. Het dakschild aan de ‘binnenzijde’ (rechtsachter) is gedekt met rode oud-Hollandse pannen, net als het lessenaarsdak.

De voorgevel bestaat uit een lijstgevel; de achtergevel uit een tuitgevel. De voorgevel is in schoon metselwerk in kruisverband met klezoren uitgevoerd; de zij- en de achtergevel zijn gepleisterd. Kozijnen, ramen, deuren en daklijsten zijn van hout. Er zijn staafankers toegepast.

De voorgevel is asymmetrisch ingedeeld, met links twee rechtgesloten vensters onder rollaag en met zesruits schuiframen en rechts de entree. De entree bestaat uit een paneel deur met een snijraam erboven. De entree is in classicistische trant omlijst met pilasters en een hoofdgestel. De lijst is samengesteld en geprofileerd en citeert op sobere wijze een hoofdgestel. In het dakvlak, direct aansluitend op de dakvoet, is een kleine dakkapel geplaatst.

De linkerzijgevel is vrijwel blind, op een kleine trapkelder – en traplicht na.

De symmetrische achtergevel van het volume onder zadeldak bevat twee rechtgesloten vensters op de begane grond met negenruits schuiframen en twee rechtgesloten vensters op de verdieping met vierruits draairamen.

De rechterzijgevel is belendend met Plein 17.

Interieur

De indeling van de begane grond is als volgt: rechts (achter de entree deur) een doorlopende gang met trap en keuken. Links een kamer en suite met een verdiepte kelderkast. In het interieur bevinden zich verschillende historisch gezien waardevolle onderdelen, zoals deuren, waaronder een deur met briefpanelen en een opgeklampte deur, grenen spanten met telmerken II en III en met pen- en gatverbindingen, brede vloerdelen, trap en het kozijn met twaalfdelig bovenlicht van de oorspronkelijke achterdeur (nu toegang tot keuken).

Waardstelling

Het woonhuis is van algemeen belang voor de gemeente Wassenaar vanwege de cultuurhistorische -, architectuurhistorische - en ensemblewaarde:

- als onderdeel van en als herinnering aan de ontwikkelings- en bewoningsgeschiedenis van Wassenaar en in het bijzonder de geschiedenis van het dorpscentrum en de Nederlands Hervormde Diaconie te Wassenaar;
- als redelijk gaaf en herkenbaar bewaard gebleven voorbeeld van een woonhuis dat zijn oorsprong in de 17de eeuw heeft;
- vanwege de ouderdom en de bouwhistorische waarde;
- vanwege de redelijk gave hoofdvorm en redelijk gave detaillering en typerend materiaalgebruik, mede gezien in relatie tot de ouderdom;
- vanwege de ligging binnen een van rijksweges beschermd dorpsgezicht, namelijk 'landgoederenzone van Wassenaar, Voorschoten en Leidschendam-Voorburg';
- vanwege de ligging binnen en als onderdeel van het van rijksweges beschermde dorpsgezicht 'dorpsplein';
- vanwege de karakteristieke en beeldbepalende ligging op het Plein, als onderdeel van de oostelijke gevelwand en vanwege de ligging op de hoek Plein-Schoolstraat;
- vanwege de ensemblewaarde, zowel in visueel als in ruimtelijk-functioneel opzicht met de bebouwing aan het Plein en directe omgeving, waaronder vele gemeentelijke - en rijksmonumenten en Schoolstraat 2 in het bijzonder.

Bronvermelding

Jongere bouwkunst en stedenbouw Wassenaar, 's-Gravenhage, december 1994.

Lit, R., van, Wassenaarse Oudheden, 1987.

Mattie & De Moor, Cultuurhistorische Verkenning Wassenaar Centrum Fase 1, september 2002.

Micklinghoff, F.H., Het dorpscentrum van Wassenaar, 2000.

Mondelinge informatie eigenaar, verstrekt tijdens bezoek ter plaatse op 5 maart 2010.

Oud-archief Gemeente Wassenaar.

Sporen van Wassenaars verleden. Publicatie ter gelegenheid van Open Monumentendag 2008.

Stenvert, R. e.v., Monumenten in Nederland. Zuid-Holland, 2004.

